Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U101647

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гречуха Ірина Анатоліївна

2. Grechukha Iryna Anatoliivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 26-05-2021

Спеціальність за освітою: Початкове навчання; Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 47.053.008

Повне найменування юридичної особи: Рівненський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 25736989

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, м. Рівне, Рівненський р-н., Рівненська обл., 33028, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, 40, м. Житомир, Житомирський р-н., Житомирська обл., 10008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик:

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості розвитку емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників

2. Psychological Specificity of Developing Empathy in the Structure of Literary Ability of Senior High School Students

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено вивченню психологічних особливостей розвитку емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників. Теоретично обґрунтовано та емпірично апробовано структурно-динамічну модель розвитку емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників. Подано теоретичне узагальнення та емпіричне дослідження розвитку емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників. Обґрунтовано, розроблено та апробовано програму розвитку літературних здібностей старшокласників шляхом актуалізації та розвитку їх емпатійності. На основі аналізу наукових джерел поняття літературні здібності розкрито як особливе поєднання психічних властивостей особистості, які дозволяють досягти вагомих результатів в літературній творчості та позначаються на особистісному розвитку. Сенситивним для розвитку літературних здібностей визначено ранній юнацький вік. До цього часу

немає одностайності у виділенні структурних компонентів літературних здібностей. Дослідниками виділялися окремо: афективний, когнітивний, мовленнєвий, мотиваційний, конативний, світоглядний, духовний компоненти. Всі вчені виявляють єдність в тому, що в структурі літературних здібностей є певна емоційна складова, яка уможливлює процес літературної творчості. Її називають по різному: емоційна сприйнятливість, чуйність, чутливість, емпатійність. Доведено, що емпатія як інтегративна властивість особистості є системотвірним чинником розвитку літературних здібностей. До основних психологічних умов функціонування емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників відносимо системну взаємодію відповідного рівня розвитку емпатійності, соціально-психологічних, особистісних і суб'єктних корелятів емпатії та домінуючих її форм. Характеристика типологічних рівнів розвитку літературних здібностей здійснювалася з урахуванням змістовного наповнення їх структурних компонентів. Встановлено, що механізмами емпатії, які обумовлюють літературну творчість старшокласників є: емоційне зараження, наслідування, ідентифікація, рефлексія, децентрація, надвчування, неадаптивна активність. З метою емпіричного вивчення структурних компонентів літературних здібностей та їх взаємозв'язку з емпатією було підібрано комплекс психодіагностичних методик. Досліджено психологічні особливості розвитку емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників у відповідності до авторської теоретичної моделі. Емпіричним шляхом встановлено вікові особливості розвитку емпатії в структурі літературних здібностей старшокласників. Старшокласники, що належать до різних типів (рівнів) розвитку літературних здібностей достовірно відрізняються між собою за показниками емпатії, її форм та емпатійних корелятів. Констатовано наявність більшої кількості особистісних емпатійних корелятів у старшокласників «схильних» та «талановитих», порівняно з «обдарованими». Суб'єктні емпатійні кореляти більшою мірою представлені у «талановитих» школярів. Виявлено відмінності у розвитку структурних компонентів літературних здібностей старшокласників залежно від рівня розвитку їх емпатійності. Підтверджено наявність статистично-значущих взаємозв'язків між показниками усіх структурних компонентів літературних здібностей та інтегральною емпатією й її формами. Встановлено наявність соціально-психологічних, особистісних і суб'єктних емпатійних корелятів як умов / чинників розвитку літературних здібностей, які відображають цілісність та взаємозалежність їх структурних компонентів та чинників розвитку. Доведено, що інтегральна емпатія є системотвірним чинником розвитку літературних здібностей старшокласників. Відповідно до виявленої специфіки ролі емпатії в літературній творчості розроблено програму розвитку літературних здібностей особистості раннього юнацького віку через актуалізацію та розвиток її емпатійності. Ефективність програми встановлювалась за допомогою психодіагностичних зрізів до та після формувального експерименту. Результати, отримані впродовж апробації та контрольної діагностики, доводять ефективність програми розвитку літературних здібностей особистості раннього юнацького віку через актуалізацію та розвиток її емпатійності.

2. The dissertation is aimed at the study of psychological features of empathy development in the structure of literary abilities of high school students. The structural-dynamic model of empathy development in the structure of literary abilities of high school students is theoretically substantiated and empirically tested. Theoretical generalization and empirical research of empathy development in the structure of literary abilities of high school students are given. The program of high school students' literary abilities development through actualization and development of their empathy is substantiated, developed, and tested. Based on the scientific sources' analysis, the concept of literary abilities is defined as the combination of the psychological traits which allows the achievement of substantial results in literary undertakings and affects personal development. Early adolescence is defined as sensitive period for the development of literary abilities. Empathy is a specific manifestation of human sensitivity that is involved in all stages of the literary creative process. It is showed that the optimal functioning of literary abilities is ensured by the presence in their structure of empathy, its mechanisms, and socio-psychological, personal, and subjective empathic correlates. It is proved that empathy as an integral quality of personality is a system-forming factor in the development of literary abilities. The main psychological conditions for the functioning of empathy in the structure of literary abilities of high school students include the systematic interaction of the appropriate level of empathy, socio-psychological, personal and subjective correlates of empathy

and its dominant forms. Characteristics of typological levels of development of literary abilities was carried out taking into account the content of their structural components. It is established that the mechanisms of empathy that determine the literary work of high school students are: emotional infection, imitation, identification, reflection, decentration, feeling, maladaptive activity. The age features of empathy development in the structure of literary abilities of high school students have been empirically established. High school students belonging to different types (levels) of literary abilities development differ significantly in terms of empathy, its forms and empathic correlates. The presence of a larger number of personal empathic correlates was stated in high school students with the level of development of literary abilities "capable" and "talent", compared with high school students who are gifted. Subjective empathic correlates are more represented in “talented” high school students. Differences in the development of structural components of literary abilities of high school students depending on the level of development of their empathy were revealed. The existence of statistically significant relationships between indicators of all structural components of literary abilities and integral empathy and its forms has been confirmed. The presence of socio-psychological, personal and subjective empathic correlates as conditions / factors for the development of literary abilities, which reflect the integrity and interdependence of their structural components and factors of development, has been established. It is proved that integral empathy is a system-forming factor in the development of literary abilities of high school students. According to the identified specifics of the role of empathy in literary work, a program was developed for the development of literary abilities of the early adolescence through the actualization and development of its empathy. The effectiveness of the program was established using psychodiagnostics sections before and after the formative experiment. The results obtained during the approbation and control diagnostics prove the effectiveness of the program of development of literary abilities of the personality of early adolescence through the actualization and development of its empathy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Журавльова Лариса Петрівна.
2. Zhuravlova Larysa Petrivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Блинова Олена Євгенівна
2. Blynova Olena Yevgenivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузікова Світлана Борисівна
2. Kuzikova Svitlana Borusivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Камінська Ольга Володимирівна
2. Kaminska Olga Volodymyrivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корчакова Наталія Вікторівна
2. Kortchakova Natalia Viktorivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Павелків Віталій Романович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Павелків Віталій Романович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Баланчук І.С.